

Усход, захад, даўжыня дні:	
Мінск	—6,25, 17,20, 11,04;
Віцебск	—6,20, 17,15, 10,57;
Магілёў	—6,14, 17,10, 11,04;
Гомель	—6,12, 17,15, 11,03;
Гродна	—6,42, 17,42, 11,00;
Брэст	—6,30, 17,46, 11,07

МЕСЯЦ:
Першая квадра 3 кватэрычкі

ІМЯНЫ:
Івана Багаслова

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г.

● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

КАСТРЫЧНИКА 1992 г.
пятніца, № 202 (21980)

● цана 1 рубель

ВОЗГАДАС ВОЗГАДАС ВОЗГАДАС

БЕНЗІН: ЦАНА ТРЫМАЕЦЦА

Аўтаматары ведаюць: сённяшнія цэны на бензін доўгі час не ўтрымаліся на плаву. Асноўны ўзровень усеваляных бензінаспажывоў, і традыцыйны пытанні: калі падаражае, на колькі і ўвогуле, ці будзе халапа вадкага паліва ў Беларусі?

За прэгнозам і тлумачэннямі на пытанні бензін у звязі з ДЗЯРЖКАМНАФТАПРАДУКТАМ.

— Людзі даўно адчулі, Рамашка, начальнік Уп-
раўлення рэсурсаў, балан-
саў, аптэка і тандэма і па-
ставяць нафтапрадукты ў
зверку ням.

УДАРЫМ ПА БЕСПРАЦОЮ БУХГАТАРСКІМ ДЫПЛОМАМ

Пачаліся заняткі ў незвычайнай групе. Піскава вучэбна-кредытнага тэхнікума. За вучэбныя сталі селі людзі, якія ўжо маюць вышэйшую, а таксама сярэднюю спецыяльную адукацыю. Усе яны не па сваёй волі сталі беспрацоўнымі. У тэхнікуме ўсё гэта ў 6 месяцаў ітэнтсіўнай вучобы слухачы набылі адну адукацыю — бухгалтара шырокага профілю з ўменнем працаваць на электронна-вылічальных машынах. Кошт дыплама — 50 тысяч рублёў. Грошы за вучобу плаціць тэхнікуму гарадскі цэнтр занятасці. Ён жа гарантуе затым і прадаўладкаванне. Попыт на граматычны бухгалтараў і эканамістаў зараз павялічыўся, у іх маюць патрэбу шматлікія малыя і сумесныя прадпрыемствы, кааператывы.

ВА УРАДЗЕ БЕЛАРУСІ

Як паведаміла служба інфармацыі Савета Міністраў Беларусі, урад рэспублікі, улічваючы, што гандлёва-экспансіўны адносіны Беларусі з ЗША стрымліваюцца заважлівасцю ў іх гандлі статусу найбольшага спрыяння, унёс на разгляд Вярхоўнага Савета прапанову аб ратыфікацыі пагаднення аб гандлёвых адносінах паміж Саюзам Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік і Злучанымі Штатамі Амерыкі, якое было падпісана 1 чэрвеня 1990 года, але так і не ўступіла ў сілу. У прынятай на гэты момант пастаўцы гаворкі: «Рэспубліка Беларусь за-
яўляе, што ўсе маючыя месца ў патагоніі аб гандлёвых адносінах паміж СССР і ЗША спасылкі на бок, яе тэрыторыю, грамадзян і арганізацыі трэба разумець як тыя, што адносяцца да Рэспублікі Беларусь, яе тэрыторыі, грамадзян і арганізацыі або да ЗША, іх тэрыторыі, грамадзян і арганізацыі аднаўдзяць.

Беларусь лічыць сябе звязанай абавязальнасцю па Сусветнай канвенцыі аб аўтарскім праве ад 6 верасня 1952 года, пачынаючы з 27 мая 1973 года, а таксама па Парыжскай канвенцыі па ахове прамысловай уласнасці ад 30 сакавіка 1883 года, перагледжанай у Статсгольме 14 ліпеня 1967 года. Адапаведныя заканапракты будуць унесены ўрадам рэспублікі на разгляд беларускага парламента ў 1993 годзе.

(БЕЛІНФАРМ).

«ЗААТАЯ МЕДЗЬ» НА ВАГУ ДОЛАРА

НАВАПОЛАЦК. Праці-
ваецца класавы вываз і ску-
пі квалітэтных металічных
аб'ектаў на вытворчасць
аб'ектаў «Палімір». На
працягу некалькіх несяцаў
кандыдаты і некалькіх
кандыдаты медзь вывозіліся
з тэрыторыі прадпрыемства
цэлаваламі і іншым транс-

партам. Па звестках з не-
афіцыйных крыніц, гавор-
ка ідзе пра дзесяткі тон
мільёны рублёў. Паводле
папярэдніх следных даных,
сяляды «заатая медзь» на
вагу долара выдучу ў Пры-
балтыку. Некалі чалавек
узяты пад варту.

Працяг будзе...

правак. Бяруць паліва ў
запас.
Пакуль новых цэн на
бензін на перапынку няма. Як
вядома, кіраўніцтва рес-
публікі спрабуе дамовіцца з
расійскім урадам аб ней-
кіх ільготах у цэнах на
нафтапрадукты для Бела-
русі.

Такога танага бензіну,
як у Беларусі, ні ў адной
рэспубліцы СНД ужо няма.
Зараз прадбем бензін па
старых цэнах: А-76 — за 6
рублёў, А-93 — за 7. Груба
кажучы, нават у Арабскіх
Эміратах, калі перавесці
на нашы грошы, за літр
бензіну бяруць 50 рублёў.
На мой погляд, цэны на
бензін трэба адпусьціць. Але
пакуль распрадэжнікі
зверку ням.

Ігар ШУЧЭНКА.

АД ДЗІЦЦІ АДАМАЎЮСЯ

СЛОМІН. Дзе маладым
маладым у гарадскіх раёнах
німага спецыяльнага высту-
плення — каб гутарка ішла ў
рэчышчы праблем, якія вылуча-
юцца прысутным.

Госці літаральна зымалі
пытанні аб прадаўладкаван-
ні вылічальнай і альтэрнатыў-
най вайсковай службы, новай кан-
стытуцыі і прыватнай уласнасці,
пра БНФ і камуністаў, па-
даткавакладанні і праблеме
паленшчыкаў. Здаецца, спыталі
пра ўсё. Цікава, што Станіслаў
Станіславіч на пачырку пра-
пазваў ураду некалькіх асаб-
ліва каверзных ананісных за-
писак, сваіх колішніх калег.

Адна з праблем, якая з аса-
блівай вострыня абмяркоўваец-
ца работнікамі ВУН, — нізкая
заробатная плата. Ці трэба
здзіўляцца, што прэстыж ра-
боты ў ВУН катастрофічна падае,
і які вынік — сярэдніх ланцук,
самых адукацыйных і таленавітых
студэнтаў мала хто думае пра
навуковую і вылічальную
працу: маўляў, ці трэба звы-
шчы магі, каб быць у гэтых
сэрвісавых?

С. Шукшэвіч, адказваючы на
шматлікія пытанні «матэрыяль-
нага характару, адказаў:
«Вярхоўны Савет прыняў
Закон аб адукацыі і пад кімсь
грамадска-навуковай уласнасці
у дзяржаве з 1 верасня 1992
Закон, згодна з якім сярэдняя
заробатная плата навуковай
павінна быць не ніжэйшая за
сярэднюю ў прамысловасці, а
вылічальнай вышэйшай і сяр-
эдных спецыяльных устаноў —
у паўтара раза большай. Але
калі гаварыць пра сродкі, то
іх няма. Гэта праблема гарача
абмяркоўвалася на сумеснай

Справаў, забастоўка — далёка не лепшы метад для на-
стаўніка ў плане вырашэння праблем: за яго спіна — вучні.
Але настаўнікі, якіх адна, настроены рашуча. Застаецца спа-
давацца, што да забастоўкі справа ўсё ж не дойдзе...

Станіслаў ШУШКЕВІЧ:

«На вышэйшую школу спадзяванні асаблівых»

У сядзі адбылася сустрэча Старшын Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь са студэнтамі і супрацоўнікамі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Універсітэцкая аўдыторыя традыцыйна лічыцца адной з самых складаных для такіх сустрэч. Яно і зразумела: з аднаго боку, моцны прафесарска-выкладчыцкі савет — прафесіяналы самага высокага гатунку розных накірункаў дзейнасці, з другога — студэнты, якія за ўсе часы былі спецаб'ектам барометра прэгрэсу, надзвычай дэбёркі ў выказванні ўласных меркаванняў. Станіслаў Станіславіч сустраў вельмі цёпла: менавіта тут, у БДУ, ён прайшоў шлях ад студэнта да прафесара, тут яго добра ведаюць і любяць. Аднак менавіта «як свайму» Шукшэвіч і падкідаваў нечаканыя, нават непрыемныя пытанні — адно гарачэйшае за другое — на працягу ажно дзюх з паловай гадзіны.

Прынамсі, Шукшэвіч адразу пачаў разгледзіць, што не рыхтаваў ніякага спецыяльнага выступлення — каб гутарка ішла ў рэчышчы праблем, якія вылучаюцца прысутным.

Госці літаральна зымалі пытанні аб прадаўладкаванні вылічальнай і альтэрнатыўнай вайсковай службы, новай канстытуцыі і прыватнай уласнасці, пра БНФ і камуністаў, падаткавакладанні і праблеме паленшчыкаў. Здаецца, спыталі пра ўсё. Цікава, што Станіслаў Станіславіч на пачырку прапазваў ураду некалькіх асабліва каверзных ананісных записак, сваіх колішніх калег.

Адна з праблем, якая з асаблівай вострыня абмяркоўваецца работнікамі ВУН, — нізкая заробатная плата. Ці трэба здзіўляцца, што прэстыж работы ў ВУН катастрофічна падае, і які вынік — сярэдніх ланцук, самы адукацыйных і таленавітых студэнтаў мала хто думае пра навуковую і вылічальную працу: маўляў, ці трэба звышчы магі, каб быць у гэтых сэрвісавых?

С. Шукшэвіч, адказваючы на шматлікія пытанні «матэрыяльнага характару, адказаў: «Вярхоўны Савет прыняў Закон аб адукацыі і пад кімсь грамадска-навуковай уласнасці у дзяржаве з 1 верасня 1992 Закон, згодна з якім сярэдняя заробатная плата навуковай павінна быць не ніжэйшая за сярэднюю ў прамысловасці, а вылічальнай вышэйшай і сярэдных спецыяльных устаноў — у паўтара раза большай. Але калі гаварыць пра сродкі, то іх няма. Гэта праблема гарача абмяркоўвалася на сумеснай

— Як вы ставіцеся да тата-
льнай беларусізацыі?
— Мне не падабацца гэты
тэрмін «беларусізацыя».
Лепш гаварыць пра адраджэн-
не беларускай мовы, культуры,
традыцый. Беларускі дзяржаў-
ны ўніверсітэт павінен стаць
спраўдзімым нацыянальным уні-
версітэтам. Аднак ні ў якім вы-
падку не павінна быць дыскры-
мінацыя вучоных на падставе
адносінаў да беларускай мовы,
ніякага адміністрацыйнага ўд-
зялення. Трэба з розумам ста-
віцца да адраджэння роднай
мовы: спрачацца, пераконаваць.
Спадыся, выкладчыкі вышэй-
шых навуковых устаноў самі
успомнілі неабходнасць гэта-
га кроку.

— Наколькі перспектыўна вы-
даваць падручнікі па спецыяль-
ных дысцыплінах на беларускай
мове?

— Мне здаецца, гэта справа
перспектыўная. Але з-за адсут-
насці слоўнікавай базы па не-
калькіх дысцыплінах мы не

можам адразу перайсці на бе-
лаускамоўнае навучанне. Ін-
тэрнацыянальная тэрміналогія,
якая існуе ў навуках, на-
прыклад прыродазнаўчага ха-
ракту, магла б паскорыць
працэс.

— На якой мове лепш пісаць
дэсертаты?

— Паўтараю: нельга дапус-
ціць, каб няведанне беларускай
мовы стрымала прэгрэс у галі-
не прыродазнаўчых навуц.
Некаторыя выкладчыкі ўніверсі-
тэта абаранялі дэсертаты на
англійскай мове, німэйскай —
такі падыход можна толькі ві-
таць. Гэта ж як і дэсертаты,
падысктаваныя на роднай
мове. Раней у гэтым плане бы-
лі пэўныя цяжкасці (усё за-
цвярджала Маскву), але зараз
штучныя бар'еры на гэтым
шляху ліквідаваны.

Шмат пытанніў датычала
палітычнай і эканамічнай сітуа-
цыі ў рэспубліцы. Вос што ска-
жаў С. Шукшэвіч аб прыватыз-
ацыі:

— Прыватызаванне не павінна
падлягаць абароне, комплекс
дзяржаўных і прадпрыемстваў
трэба рыхтаваць да прыватыз-
ацыі, рабіць іх пераарыента-
цыю — каб дзяржава эканамі-
чнымі метадамі рэгулявала пра-
цэс развіцця вытворчасці
шляхам разумнай фінансав-
скай кредитнай палітыкі. Вярхоўны
Савет падрыхтаваў на бліжэй-
шую сесію пакет такіх прапа-
наў — асобна мы падабачы-
м, які канцэптуальны выраша-
на пытанне аб прыватызаванні
прадпрыемстваў. Толькі ўсім нам
трэба памятаць: каб прыватызі-
раваць, трэба прысціць да згоды,
інакш аднымі самі сябе далёка
незаводзім.

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
вельмі непакоіць крытычныя
публікацыі пра некаторых дэ-
путатаў. Завалася б, рэз
змяніла калі ў друку з'явіўся
крытычны матэрыял, то абавя-
зак дэпутата альбо абвергнуць
крытыку, калі яна несправяд-
лівая, альбо папасціся прабачы-
ня і класіфікацыі публікацыі,
яе прызначэнне: я не маю ма-
ральных праваў быць дэпутата-
м... На жаль, не даваўся бы-
ць ні таго, ні другога. Ці з

— Апошнім часам мы мала
гаворым пра мараль... Мне
в

ВОЗГЛАСА

У ВЯРХОЎНЫМ САВЕЦЕ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь Станіслаў Шушкевіч адбыў 8 кастрычніка ў Бішкек адбыўся ў пэдаггічнай Савета кіраванні дзяржаў СНД.

У ходзе бішкекскіх сустрэч плануецца разгледзець больш двух дзясяткаў палітычных, эканамічных і вясных пытанняў. Асабліва ўвага, паводле прагнозу спецыялістаў, будзе ўдзялена на праблему захавання адзінай грамадзянскай прасторы, абліччя гаспадарчых і эканамічных і нацыянальна-культурнай адзінствы дзяржаў Садружэння.

Пакет новых акадэмічных прапановаў, нацэленых на ўмацаванне асвоў прававой дзяржавы і ўдасканаленне аховай грамадскага парадку,

разгледжаны 8 кастрычніка на чарговым пасяджэнні Кансультатыўнага савета беларускага парламента.

Народныя дэпутаты дэталёва прааналізавалі прадстаўленыя дакументы і рэкамендавалі да абмеркавання на маючай адбыцца сесіі парламента законапраекты «Аб Практуры Рэспублікі Беларусь», «Аб Камітэце дзяржаўнай бяспекі Рэспублікі Беларусь», «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у Закон Рэспублікі Беларусь «Аб міліцыі», «Аб унясенні змяненняў і дапаўненняў у заканадаўчы акт аб абароне спажывецкага рынку».

Прэс-служба
Вярхоўнага Савета
Рэспублікі Беларусь
— БЕЛІНФАРМ.

БЕСПРАЦОУЕ НАСТУПАЕ

МАЗЫР. У горадзе і славяцкай раней не было — «беспрацоўе». Затое сёння яго вельмі часта можна пацуць сярод людзей. І, відаць, не без падстаў.

На сярэдзіну верасня з пачатку года ў цэнтры занятасці зварнуўся 3,421 чалавек, з іх 927 працуюць на працягу года. Прызнана беспрацоўнымі 97 чалавек, з іх 13 працуюць на працягу года, 71 чалавек атрымлівае дапамогу, выплаты па іх склалі 233,2 тысячы рублёў.

Вызвалены ў сувязі са скарачэннем колькасці (штату) работнікаў у прадпрыемствах з пачатку года—543 (у прадпрыемствах з уласным унёскам), у тым ліку з прадпрыемстваў Мазырскага раёна — 75, з прадпрыемстваў Мазыра — 468.

«МНЕ ПРЫСНІЛАСЯ МАРЫЯНА»

БАРАНАВІЧЫ. Па-рэальнаму выкажваюць жыхары горада ўдзячнасць мексіканскай тэлевізійнай серыялі «Багатыя таксама плачучы» Вероніцы Кастра. Адны глядзяць Марыяну нават калі ў гэты час у хаце пажар, другія на трох мовах пішучы ёй пісьмы (рускай, беларускай і іспанскай), а трэція таўкуцца ў вясёлым чарце, каб набыць плакат з партрэта актрысы.

Менавіта такое назіралася нядаўна ў Баранавічах, калі прадэкавалі календар з партрэта. Чарга з адных жанчын не разыходзіла да таго часу, пакуль не знікла апошняя «карціна». Гандаль ішоў болей: браў пачкамі, не іхадваючы 23 рублі за экзэмпляр.

РІД.

А ЦЕШЧА НЕ БЫЛА ВЯДЗЬМАРКАЙ...

ТАЛАЧЫН. (Т. Махтудзі). Пастух калгаса імя Дзямітрава Сяргей Дворніцаў у апошні час падарваў сваю цешчу, якая жыла ў Смалевічах, у вядзьмарстве. Калі яна прыходзіла да яго ў госці, прама казаў аб гэтым. Ужыўшы скаржы. Пацуючы пагомы, жанчына пабегла ад раз'юшанага зяця да суседзяў. Дворніцаў кінуўся следам. Выламаў дзверы ў хаце, знайшоў у цёмным кутку напалоханую цешчу і трагічным голасам прамовіў: «Даруй, дарэка, але ўсё ж я павінен цёбе збавіць... Так трэба!» І чатыры разы ўдарыў у спіну жанчыны нажом. Смерць наступіла імгненна. Бо цешча, аказваецца, не была вядзьмаркай.

Іван КУКА,
(БЕЛІНФАРМ).

ГРЫБЫ ЕСЦІ НЕ БУДЗЕМ

БАРАНАВІЧЫ. Грыбы сабета ў многіх наўме. Праўда, адны, нягледзячы ні на што, прэцягаюць ужываць баравікі і лісіцы, а іншыя глядзяць на іх з асцярогай, памятаючы, што гаспадары дзяржаўнай санітарнай ўрач горада вынес пастанову аб забароне продажы грыбоў на базарах, вуліцах і ў гандлёвых кропках. Акрамя таго, забараняецца іх прамысловая перапрацоўка.

Брэст.

ДАМА... 3 ЧАМАДАНА

Асабліва прыкметы сваёй жонкі прышліся гэтымі днямі апісваць на тэлефоне міжгарадзійнай сувязі аднаму з жыхароў Віцебска.

Яго жонка, якая выязджала ў саставе тургруппы ў Польшчу, вярнулася дамоў... нелегальна, пад чамаданамі і сумкамі спадарожнікаў, дзе і знайшла яе мытнікі Брэста пры аглядзе. Як растлумачыла гора-падарожніца, у Польшчы ў яе ўкраінскі пашпарт, і калі яна гэта вымагла, то нічога лепшага не прыдумала, як скаваць сярод сваіх і чужых рэчэй. Восі і прышліся мужу на тэлефоне даказваць кампетэнтным органам, што на граніцы затрымана менавіта яго «спаліна».

Іван КУКА,
(БЕЛІНФАРМ).

ДЛЯ МЕТАЛУРГІІ НЯМА ГРАНІЦ

ЖЛОБІН. Дзяржаўны інстытут тэхнічнага навуковага даследавання работ і аддзел падрыхтоўкі кадраў будышта ў Еўропе Беларуская металургічная завода правялі ў Жлобіне трохдзённы семінар па пытаннях падрыхтоўкі кадраў на

Цэны на некаторыя прамысловыя тавары ў Мінску па стане на 7 кастрычніка 1992 года

Назва тавару	Дзяржаўны гандаль	Камероўскі рынак	Камерцыйныя магазіны
Куртка скураная (Польшча)	6.700	30.000—36.000	26.000—31.000
Паліто мужчынскае дэмісезоннае (РБ)	2.290	18.000 (Фін.)	—
Куртка зімовая на пуху (Кітай)	9.900	8.000—13.000	7.500—9.000
Свіцёр	1.500—2.200	1.400—2.500	3.900—4.500
Шарф	336	550—750	2.100
Шапка футравая (трус)	—	8.000—9.000	—
Парасон	370—570	480—560	540—580
Туфлі мужчынскія	480—1.200	1.800—6.000	2.840 (Герман.)
Боты жаночыя дэмісезонныя	1.140 (РБ)	2.500—10.000	(11.000) Італія

БелПААН.

ІНФАРМАЦЫЯ ДЛЯ РОЗДУМУ

ЖАНЧЫНЫ І БЕСПРАЦОУЕ

Паводле даных справаздачы аб працаўладкаванні і занятасці насельніцтва, якое зварнулася ў службу занятасці рэспублікі, жанчыны складаюць 46 працэнтаў ад агульнай колькасці тых, хто карыстаўся паслугамі гэтай службы. Яны значна часцей, чым мужчыны, трапляюць у катэгорыю беспрацоўных: звыш 80 працэнтаў ад іх агульнай колькасці, прычым палова з іх — спецыялісты з вышэйшай адукацыяй. Больш павольна жанчын, прызначаных беспрацоўнымі, маюць на ўтрыманні малалетніх дзяцей. Пры гэтым жанчынам значна цяжэй уладкавацца на новую работу, таму, напрыклад, сярод працаўладкаваных з дапамогай службы занятасці яны складаюць толькі трэцюю частку.

НЕ ДЫСНЕЙЛЕНД, АЛЕ ТАКСАМА ЦІКАВА...

Гэта, вядома, не Дыснейленд, але і ў старым брэсцкім парку дзяцей чакае нямала цікавага. Тут можна пагуляць з равеснікамі ў перагарадзе, пракаціцца ў сапраўднай старадаўняй карэце, а то і вярхоўна на кані па тэнісных алях. Тых жа, каго вабяць сучасныя скорасці, чакаюць галавакружныя атракцыёны і каруселі.

Фота

Эдуард КАБЯКА,
(БЕЛІНФАРМ).

НЕ ЧАКАЛІ

Пасля сустрэчы з выбаршчыкамі з акцыянернага таварыства «Амкар» (ранейшае аб'яднанне «Дармаш») Старшыня Вярхоўнага Савета Рэспублікі Станіслаў Шушкевіч і асобы, што яго суправаджалі, па просьбе работчы запыталі ўніверсала «Фрунзенскі». Людзі, якія сталі ў чарзе і дарэмна чакалі, што «выкінуць» мясныя прадукты, выкірасталі ў фрунзенскіх мясцаў, куды іх толькі назначылі. Аднак пасля правяркі былі выяўлены фальсывыя адпакункі тухлых, кілаграмаў прыкладна на 600.

Гэты выпадак, — каменціруе саветнік Старшні Вярхоўнага Савета Іван Сцяпура, — тыповы для сённяшняга нашага гандлю. У сферы размеркавання — поўнае бізнесе, гавардскія і рэальныя ўлады фактычна страцілі кантроль над сітуацыяй. Аднак, нягледзячы на гэта, сёння пагарджае існуючымі законамі, паводле прапавісці ісціны: не сёння, дзе заўтра адкажаць перад судом прайдзецца.

На пытанне карэспандэнта БелаПАН, ці плануецца разгляд на чарговай сесіі беларускага парламента становішча ў гандлі, Іван Сцяпура адказаў:

— На парламента спадзявання няма чаго, у большасці сваёй гэта бюракратычная каманда, якая абараняе свае вузкія спецыяльныя інтарэсы. Сёння азінае шыбкі міража і шыбкі-заванана выйсця з крызісу — усебеларускі рэфрэндум і правядзенне новых выбараў на аснове новага выбарчага закона.

Алесь ЛІПАЯ,
(БЕЛІНФАРМ).

ВЕСТКІ АДУСКОЛЬ

ПРЫКЛАД «ЛЮБВІ НАРОДА ДА ГАРБАЧОВА

Не пашанцавала звычайнаму ўрачу з Нова-Сібірска, які прыхаў у Маскву. — сярод беларусаў быў павіты прама на вуліцы заварушкім натоўпам. Уся ніна ўрача была ў тым, што ён — акцёр тэатра двойнікоў і ўразліва падобны на былога Прэзідэнта былога СССР Міхаіла Гарбачова. Дзіўна, але чамусьці спакоем разгаворваючы на вуліцах двойнікі Леніна, Сталіна і Брэжнева.

ФАТЫМАІ ЗУЛЬФІЯІ ГУЛЬЧЫТАІ І Г. Д.

Усёго 8 працэнтаў мужчын, паводле даных сацыялагічнага апытання, праведзенага ў Алматы, згадзіліся мець некалькі жонак, калі ў рэспубліцы будзе афіцыйна ўведзена шматжонства. 59 працэнтаў выступілі супраць такой формы сямейнага жыцця. Найбольшая колькасць патэнцыйных гаспадароў гармаў — сярод людзей са значным грашовым дастаткам.

interfax

ЗНЕШНЯЯ ЗАПАЗНАНАСЦЬ: РОЗНАГЛОСЦІ ПАМІЖ РАСІЯІ І УКРАЇНАІ ЗАСТАЮЦА

Расія і Украіна не амаглі дасягнуць адзінства ў пытанні аб знешняй запазначанасці СССР напярэдадні перагавораў з заходнімі крэдытарамі, наменчаных на сярэдзіну кастрычніка. «Мы канстатавалі, што захоўваецца розніца падыходаў ў абодвух баках», — заявіў «Інтарфакс» пасол Украіны ў Расіі Уладзімір Крыжановскі, каменціруючы вынікі міжкуравальных перагавораў на мінулым тыдні ў Кіеве. Азінае, што збліжэцца дыялог паміж Украінай і Расіяй, — сумесная заява аб «незфектыўнасці» прыпынку салідарнай адказнасці ўсіх былых саветскіх рэспублік за выплаты знешняй запазначанасці Саветаў Саюза.

«Расія хацела б атрымаць права кіравання ўсёй знешняй запазначанасцю», — сказаў У. Крыжановскі. — Аднак Украіна не можа пагадзіцца з такой пазіцыяй».

ШВАРДНАДЗЕ: РАСІЯНСКАІ ВОЙСКІ І ГРУЗІІ НЕ МАЮЦЬ ПРАВА КАНТРАЛЯВАЦЬ ЧЫГУНКУ

Расійскія войскі, дыслацыраваныя на тэрыторыі Грузіі, не маюць права кантраляваць чыгунку, падрэзлі ў аўтарам вечарам на прэс-сесіі Дзяржаўнага апарату Эдуард Швард-

надзе ў адказ на заяву прэзідэнта Барыса Ельцына. У парламенце РФ Б. Ельцын, у прыватнасці, сказаў, што расійскія ваенныя будуць пад кантроль чыгунку «ад расійска-абхазскай граніцы да абхазска-грузінскай».

Па словах Э. Шварднадзе, аб уварванні дадатковых войскаў для ажыццяўлення гэтых мер пакуль нічога невядома. Невядома кіравніцтва рэспублікі і аб пачатку вываду расійскіх войскаў з Грузіі.

У прэс-цэнтры МА Расіі «Інтарфакс» паведамілі, што ніякай інфармацыі з выкладу ўведзена дадатковага войскага кантынгенту ў Грузію для аховай чыгункі не маюць.

АБХАЗІЯ: ГРУЗІНСКІ БОК РЫХТУЕ НАСТУПЛЕННЕ НА ПРАПРАВУ ШЫРЭ — СУХУМІ

Як паведамілі «Інтарфакс» ў прэс-службе Вярхоўнага Савета Абхазіі ў Гудауте, у сярэдзіну верасня грузінскія войскі вялі інтэнсіўны артабстрал абхазскіх пазіцый у напрамку Шырэ — Сухумі. Паводле даных абхазскага разведкі, Грузія збірае сілы для маштабнага наступлення.

У раёне Гагры і Леселідзе, паведамілі ў прэс-службе, правядаюцца аднаўленчыя работы. Ідзе таксама «нішчэнне і паланенне» разрозненых грузінскіх узброеных атрадаў, якія скаваліся пасля паражэння ў Гагра.

Паводле даных прэс-службы, у раёне Ачамчыра — Ткварчэлі абстаноўка ў мінулыя суткі была спакойнай.

У МІНСКУ БУДЗЕ

ЧАРГОВЫ МІЖНАРОДНЫ КІРМАШ, ПАДЧАС ЯКОГА ГАРВЫКАНКОМ АБЯЦАЕ ЗАВАЛІЦЬ ГОРАД АГАРОДНІНАЙ

Нашы прадпрыемствы навуцаліся сумленна зарабляць грошы. Пакуль на паўднёвых украінцах былога Саюза ідзе вайна, на Беларусі ладзіцца кірмаш. Чарговы з іх — «Мінскі кірмаш. Восень-92» адкрыецца 14 кастрычніка. Міркуецца, што на ім будуць прадстаўлены фірмы з Германіі, Італіі, Кітая, іншых краін. Арганізатарамі восеньскага «Мінскага кірмашу» выступаюць аднаменныя кірмашовыя фірмы і Мінскі гарвыканком.

Зарэгістраваны ўдзельнікі, заплаціўшы значныя сумы кірмашоваму камітэту, будуць мець магчымасць заключыць паміж сабой дамовы куплі-продажу тавараў з правам вывазу іх за межы Беларусі.

Прадугледжана для бізнесменаў і культурная праграма. Прымеюцца ўражанне на нашых гасцей павіны аказаць таксама раённыя кірмашы па продажы агароднін, якія мяркуюць у гэтыя дні наладзіць гарвыканком. Праўда, невядома, адкуль прайдзе багачэ палеб на сталічных вуліцах у светлі галадоў год. Магчыма, будуць задзейнічаныя рэсурсы з дач членаў Мінгарвыканкома, бо ў адваротным выпадку ўсё ж можа скончыцца звычайнай паказушкай.

Віктар ХУРСІК.

СКАРЫНА ПАМІЖ САВЕЦКАЙ І ЛЕНІНСКАЙ

ЛІДА. Улады падтрымалі ініцыятыву гарадской рады Таваіства беларускай мовы імя Францішка Скарыны па ўзвядзенні помніка гэтай выдатнай асветніку. Міністэрства фінансаў Рэспублікі Беларусь выдзеліла на гэтую справу 800 тысяч рублёў, а Гродзенскі аблвыканком — 800 тысяч. У хуткім часе пачнецца будаўніцтва помніка выдатнаму сьмелу беларускай зямлі. Толькі вось невялікі кур'ёз — стаяць ён будзе на скрыжаванні вуліц Савецкай і Ленінскай.

БЕЛАРУСЬКІ «МАПУАЧКІ» АБ'ЯДНАЛІСЯ

Міністэрствам юстыцыі зарэгістравана яшчэ адна грамадская арганізацыя — Асацыяцыя ў абарону правоў бацькі. Створана яна пры Беларускай дзяржаўнай фондзе ініцыятыўнай групы бацькоў, чые бацькоўскія правы ў шлюбна-разводных працэсах былі ўніжаны.

«Мы разводзіліся з жонкай, але не з дзецьмі», — гаворыць аб імя аб'яднаных бацькоў — Алесь Бакулінін.

Разуменне бацькоўскай любові ў нас у грамадстве практычна адсутнічае. Мы не хочам быць «нядзельнымі» татамі. Нам гэтага мала... Мэта асацыяцыі — ураўнаважыць правы мужчын і жанчын, мужоў і жонак у тым выпадку, калі пры скаванні шлюбу абодва прэтэндуюць на дзіця. А таксама прыцягнуць увагу грамадскасці да праблем бацькоў, якіх, па сутнасці справы, пазбавляюць магчымасці мець пазнавальныя зносіны з дзецьмі.

Цікава, што членам асацыяцыі могуць стаць і жанчыны, калі яны падтрымліваюць ідэю барацьбы за бацькоўскія правы.

БелаПАН.

ЗАМЕЖНАЯ БЕЛАПАНАРАМА

Міністэрства друку і інфармацыі Расійскай Федэрацыі мае намер падаць у суд на газету «Советская Россия» і спыніць дзейнасць газеты як сродак масавай інфармацыі. Гэта рашэнне тлумачыцца тым, што «Советская Россия» апублікавала зварот аркамітэта Фронтна нацыянальнага выратавання. У расійскай дзяржаўнай 6 кастрычніка заяве гаворыцца, што гэты зварот утрымлівае адкрыты заклік да стварэння неканстытуцыйных органаў і захопу ўлады.

У Санкт-Пецярбургу прыляцела дэлегацыя амерыканскіх палітэкамаў. Яны хочуць аздзейнічаць з работай міліцыі, прыняць удзел у сумесных рыхлах. Намечана таксама правядзенне таварыскага матча па валейболу.

Ленінградская абласць і іспанская правінцыя Барселона вырашалі ўстанавіць прамоу супрацоўніцтва. Пагадненне аб гэтым падпісалі кіраўнікі адміністрацый абодвух рэгіёнаў.

Новасібірскае аддзяленне Расійскай камуністычнай рабочай партыі выступіла з заклікам прысутных да падрыхтоўкі акупі пратэсту супраць «насіраваных прыставаў» і пачаць у працоўных калектывах барацьбу за аднаўленне саветскай ўлады.

БелаПАН.

Выпуск «Розгаласа» падрыхтавалі: У. Здановіч, І. Карней, А. Контых, А. Спанейскі, С. Сулкоўскі, І. Шчучэнка.

ГРЫБНЫ СЕЗОН

Такія розныя апенькі...

Дружына выспіла! Пасля восеніскай дажджыкоў шматлікіх прадстаўнікоў грыбной сям'і. Сярод іх — найбольш урадлівыя апенькі, на якіх літаральна накінуліся аматары «цікава палявання». Шкада толькі, што не ўсе яны адрозніваюць сапраўдных і несапраўдных апені. Паўна, апошнімі і атруціліся нядаўна жанчыны ў Тахачыскім раёне, аб чым паведамлялася ў друку.

Але як усё ж адрозніць сапраўдных апені ад несапраўдных? Спачатку назаву ядомых. Сярод іх самыя папулярныя ў насельніцтва — летнія і восеніска. Менш вядомыя шэра-пласцістыя, а таксама зімовыя, якіх з'яўляюцца на свет не раней, чым у канцы кастрычніка — лістапада, у час адлігі растуць і зімовы. Масавыя ядомыя від апені — лугавыя, сама назва якіх сведчыць аб тым, што растуць гэтыя грыбы на лузе. Яны даволі дробныя, але іх бывае шмат. Заўважым, што як на лузе, так і ў лесе ёсць і небяспечныя іх двойнікі. Да таго ж, не ўсё, што расце на лясных, — гэта абавязкова апенькі.

Апішу некаторыя прыкметы самых ядомых, прыдатных для абару апені. Дзіцяці яшчэ называюць бязроўнымі, ці варушкі, хоць растуць яны не толькі на бярэзавых, бязроўных пнях і рэштках драўніны, але і на некаторых іншых лісцевых пародах дрэў. Маюць светла-карычневую з жаўтаватым адценнем колер шапачак, характэрная вадзяністыя круці на краях. Восень-

скія ж апенькі растуць як на звышніх, так і на лісцевых пародах дрэў, іх рэштках, маюць светла-карычневый колер шапачак, якія прыкрыты дробнымі цёмнымі лускавінкамі, у малодзых грыбоў шапачкі да самай ножкі абцягнуты белай дэўкай. Пласцінкі амаль белыя, з уростам набываюць цёмныя колер. Мякаць таксама белая.

Іншы выгляд апені несапраўдных апені. Сярод іх самыя масавыя з'яўляюцца два віды: сярня-жоўтыя і цагляна-чырвоныя. Самы называюцца несапраўднымі апені. Сярод іх самыя масавыя з'яўляюцца два віды: сярня-жоўтыя і цагляна-чырвоныя. Самы называюцца несапраўднымі апені. Сярод іх самыя масавыя з'яўляюцца два віды: сярня-жоўтыя і цагляна-чырвоныя. Самы называюцца несапраўднымі апені.

Абодва названыя вышэй віды ядомыя, выклікаюць ванты, галавакружжэнне, страўніківа — кішчаннае расстройствы. Асабліва цяжкія атручэнні, магчыма, і са смертным выходам, адбываюцца пры ўжыванні ў ежу

страў з сярня-жоўтых апені.

Дарэчы, малавядомыя грыбнікі часам за сапраўдных апені могуць прыняць і іншы від грыбоў, нават зусім не апені. Скажам, вельмі ядовітыя некаторыя віды паўшчынікоў. Іх характэрная прыкмета — шапачкі знізу маюць густую сеткачку, вельмі падобную на паўшчыню (адсюль і назва). Між іншым, ёсць і масавыя ядомыя паўшчынікі — гэта каўпак кольчаты.

Што датычыцца ядовітых апені, дык ёсць яшчэ адна іх агульная прыкмета: яны гаркаватыя на смак. Толькі ні ў якім разе не гаворыць аб іх мёрзлым кавалачкам можна атруціцца, калі праглынуць яго ў свежым, непрыгатаваным выглядзе, незалежна ад таго, якому трыбі і ядовіты. Тут жа заўважым, што гэтая прыкмета адносіцца толькі

да апені — тых ж бледных паганкі і іншых ядовітых мухамораў на смак, як вядома, прымяняюць салодкія.

Як жа пазбегнуць блыд? Перш за ўсё, выконваючы «заветы» правіла: абраў толькі тых грыбы, якія не дасяглі свайго палёва. Спалодзіцца, што і гэтыя публікацыі ў нейкай меры засцеражу ад непажаданых вынікаў. Але ні яны, ні нават дапаможнікі грыбніка з каляровымі ілюстрацыямі яшчэ не страбуюць нас на ўсё што прапавідаў ад магчымай памылкі і блыд. Толькі вопытныя грыбнікі ці спецыялісты-міколагі можа нам у прыродных умовах даказаць, «хто ёсць хто». Як кажучы, і сяброў, і ворагаў трэба ведаць у твар, а не па малюнку.

Павел МІХАЛЕВІЧ, міколаг, дырэктар музея прыроды Нацыянальнага парку «Белавеская пушча».

РЫХТУЕМСЯ ДА ЗІМЫ

Саграванне замарзаючых — справа рук саміх замарзаючых

Спецыялісты ведаюць, што трэцяя частка цэлага сістэмы цеплазабеспячэння губляецца ў цеплаізаляцыі, а палавіна зніжэ працэнт і дыверсіі.

Працэсійная герметызаванасць усіх шчыліні зніжае страты ад працягнення халаднага паветра звонку, але робіць памышканне малапрыгодным для жыцця з-за накіплення ўнутры шкодных газаў і пары. Больш эфектыўная парастая ўстаўка ў праём, у тоўшчы якой прыточнае паветра рухаецца наустрач цёплайму патаку, ці каналы ў сцяне побач з нагрэвальным прыборам. Яны вяртаюць у

